

Az erdőgazdaság mai felépítésében a szervezési művelet készítése a tervrészlegek működésébe illeszthető be. Ezeket természetesen műszaki vonalon kellő üzemi gyakorlattal rendelkező szakemberekkel kell megerősíteni. E szervek megerősítésén és rezsiköltségein nem szabad takarékoskodnunk, mert hiszen tevékenységük ma még felmérhetetlen megtakarításokat eredményezhet. Ezen a téren utalok az építőiparnak a jobb szervezéssel eddig elért több milliós évi megtakarításaira.

A védőerdősítések jövőjéről

Dr. GÁL JÁNOS

A Szovjetunió Lenin Mezőgazdasági Akadémiájának Erdészeti Osztálya 1961. augusztus 15—23-ig Volgográdban, az Összszövetségi Erdőmeliorációs Tudományok Kutató Intézetében (VNIALMI) nemzetközi tudományos-metodikai értekezletet rendezett a védőerdősítések tárgy körében.

Az értekezleten a Szovjetunió tudományos kutató intézeteinek mintegy 70 képviselőjén kívül részt vettek a baráti Német Demokratikus Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Mongol Népköztársaság és a Kínai Népköztársaság erdészeti szakemberei is.

A tudományos módszertani értekezleten az alábbi előadások hangzottak el:

Albenszkij, A. V. professzor, dr. akadémiai levelező tag, a VNIALMI igazgatója: *Erdőmeliorációs kutatások a Szovjetunióban.*

Uszpenszkij, Sz. N., a tudományok kandidátusa, a kazahsztáni akadémia erdészeti kutató intézetének igazgatója: *Védőerdősítések Kazahsztánban.*

A nemzetközi munkaértekezlet résztvevői

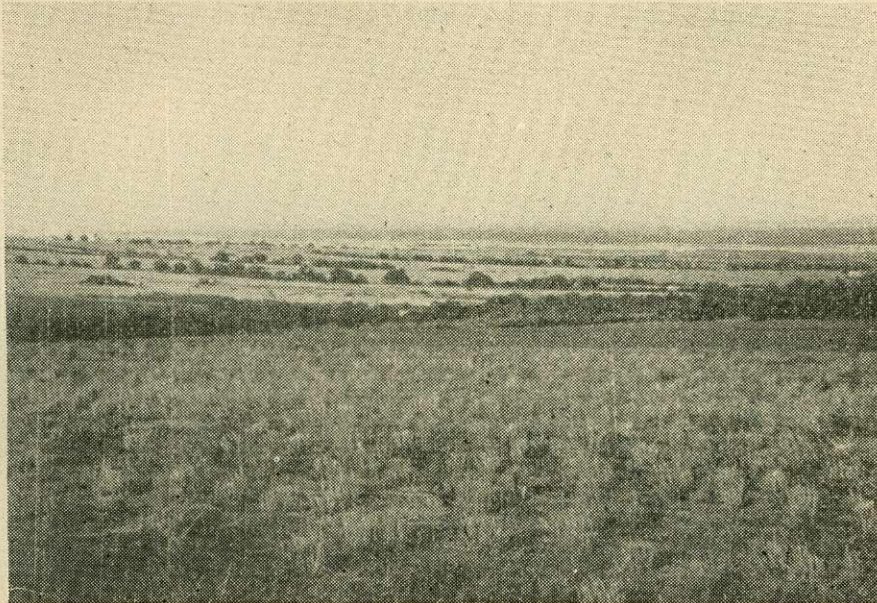
Fedorenko, Sz. I., a tudományok kandidátusa, az ukrán erdőgazdasági és erdőmeliorációs kutató intézet igazgatója: *Védőerdősítések Ukrajnában.*

Dr. Gál János: *A védőerdősítések helyzete, jövőbeni feladatai, valamint a mezővédő erdősávok hatásvizsgálatánál alkalmazott kutatási módszerek a Magyar Népköztársaságban.*

Leontyev, A. A., a tudományok kandidátusa, az üzbég tudományos akadémia erdészeti kutató intézetének igazgatója: *A közép-ázsiai sívatakok megkötése, fásítása és mezőgazdasági használata.*

Kocserga, F. K., a tudományok kandidátusa, az üzbég tudományos akadémia erdészeti intézetének osztályvezetője: *Hegyvidéki erdőmeliorációs munkák a Szovjetunióban.*

Ivanov, A. E., a tudományok kandidátusa, a VNIALMI osztályvezetője: *A Szovjetunió európai részén levő déli és délkeleti homokterületek hasznosítása.*

A Volgára lejtő domb erózió elleni védelme védőerdősávokkal, sáncolással és füves vetésekkel

Dr. Vilus Zdziszlav, a lengyel tudományos akadémia erdészeti intézetének kísérleti állomásvezetője: *Az erdőtelepítési kutatás helyzete és fejlődésének perspektívája Lengyelországban.*

Nyikitin, P. D., a tudományok kandidátusa, a VNIALMI osztályvezetője: *A porviharok és az ellenük történő védekezés módszerei.*

Szurmacs, G. P., a VNIALMI osztályvezetője: *A talajerózió elleni komplex védekezés a Szovjetunió európai részén.*

Kaszjanov, F. N., a tudományok kandidátusa, a VNIALMI tud. főmunkatársa: *Védőerdősítések az asztraháni félsivatagban.*

Dr. Ranft, Holst, a Német Demokratikus Köztársaság tudományos akadémiaja tharandti erdészeti kutató intézetének tud. főmunkatársa: *A bányahányók hasznosításának kérdései.*

A részvevők az előadások és az elhangzott vita alapján a védőerdősítések szerepének és jelentőségének, valamint az e téren végzett munkák eredményességének fokozása érdekében az alábbi határozatot fogadták el:

A védőerdősítéssel foglalkozó nemzetközi tudományos-módszertani tanácskozás részvevői nagy lelkesedéssel helyeslik a Szovjetunió Kommunista Pártjának Programtervezetét és úgy fogadják az Sz. K. P. új programját, mint saját szeretett, vér-

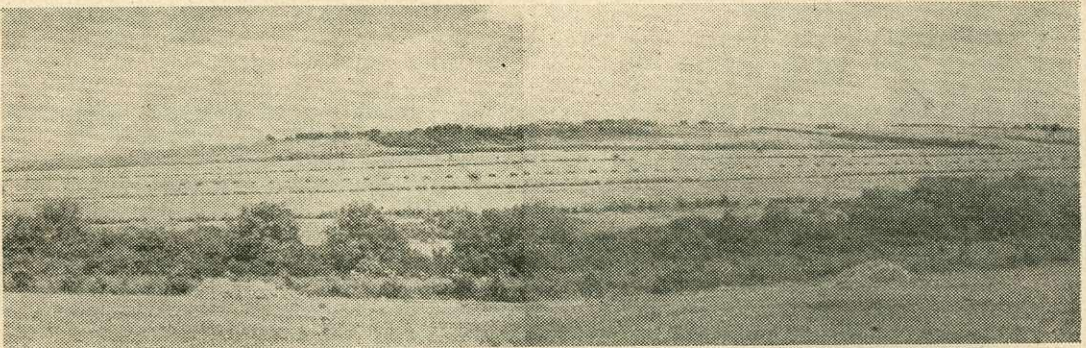
beli ügyüket, mint életük fő célját s a kommunizmus felépítéséért vívott harc zászlaját.

A kommunizmus a fényes jövőről való álmodozásból napjainkban vált a szovjet nép konkrét gyakorlati feladatává. Sikeresen építik a szocializmust Bulgária, Magyarország, a Német Demokratikus Köztársaság, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, Kína, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Mongol Népköztársaság, Lengyelország, Románia, Csehszlovákia népei.

A tanácskozás résztvevői nagy büszkeséggel állapítják meg, hogy a szocializmus és a kommunizmus útján haladó népeket közös érdekek és célok fűzik össze a nemzetközi szocialista szolidaritás szoros szálaival. A szocialista országok közötti baráti együttműködés példája a jelenlegi nemzetközi tudományos-módszertani értekezlet is, amely összehozta Magyarországot, a Német Demokratikus Köztársaságot, Kínát, a Mongol Népköztársaságot és a Szovjetunió tudósait a védőerdősítés kérdéseinek megoldására.

A kommunizmus anyagi-technikai bázisainak felépítése csak az ipar további fejlődése és a minden tekintetben fejlett, magas produktivitású mezőgazdaság útján, a tudomány és a technika eredményeinek alapján lehetséges.

Az állandó magas, folytonosan növekvő terméshozamok biztosításában a mezőgazdaságnak a természet ösztönös erőinek — szárazság, szárító szelek, porviharok

Teraszos öntözéses gyümölcstermelés Volgográd zöldövezetében

káros hatásának — kiküszöbölése, valamint a talaj termőképességének emelése érdekében fogantatott intézkedések komplexumában helyet foglalnak a védőerdősítések is. Elsősorban a mezővédő erdőtelepítések és az erdőmeliorációs intézkedések egész rendszere, a talaj víz- és széleroziója ellen, valamint a kiterjedt hornokterületek erdősítése és hasznosítása jön számításba.

A védőerdősítés előtt álló feladatokból kiindulva, a nemzetközi tudományos-módszertani értekezlet szükségesnek tartja megjelölni a szocialista tábor országai-ban a védőerdősítési tudomány fejlesztésének következő alapvető útjait.

1. Minden tekintetben fejleszteni és elmélyíteni a védőerdősítések általános elméletének kidolgozását:

a) alaposan tanulmányozni a védőerdőállományokban a fa- és cserjefajok fajon belüli és fajok közötti kölcsönös kapcsolatát;

b) kidolgozni a mezőgazdasági területeken levő védőerdősávok elhelyezési rendszerének és hatásának elméleti elveit a természeti viszonyoknak és a mezőgazdasági követelményeknek megfelelően, a védőerdőállományok természeti zónánkénti optimális százalékának meghatározása céljából;

c) kidolgozni a védőerdősítési rendszerben az erózió elleni eljárások és a gyakorlati megoldások elméleti megokolását, a felszíni lefolyás visszatartása és a természeti zónánkénti talajerózió megszüntetése érdekében;

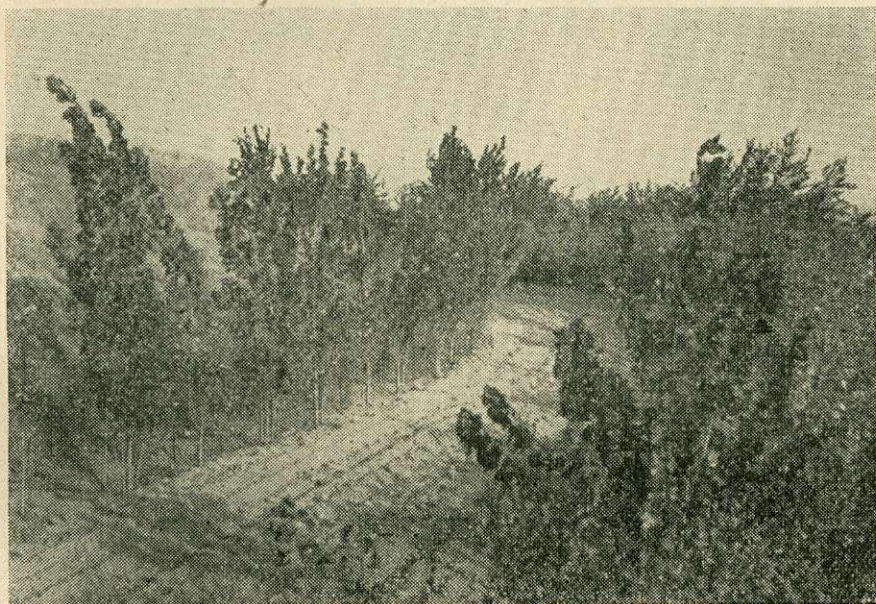
d) elmélyíteni a felszíni lefolyás képződési tényezőinek tanulmányozását és kidolgozni az olvadt hó és esővíz visszatartásának hatékony eljárásait a különböző mezőgazdasági területeken: az őszi szántáson, a fekete ugaron és kapás kultúrákban, a füvekben (szénakaszálókon és legelőkön), a védőerdősítések és az erdőállományok rendszerében.

2. Fejleszteni a kutatásokat a homokterületek meliorációja és hasznosítása területén:

a) folytatni a kutatásokat a homokmegkötés módszereinek tökéletesítése terén, különös figyelmet fordítva azok gépesítésére (légi vetés, gépi vetés, védőrácok gépesített telepítése stb.). Kiszélesíteni a kutatásokat a kémiai anyagok alkalmazása terén a homok megkötése és termőképessége fokozásának érdekében;

b) folytatni a kutatásokat a talajelőkészítés, az ültetés és az erdőápolás mind jobban tökéletesített gépesítése területén; kiszélesíteni a kutatásokat az egyre többet ígérő és gyorsan növő fafajok vizsgálata terén különböző homoki termőhelyeken, és kiszélesíteni a kutatásokat az öntözött homokterületek védőállományainak létesítése érdekében;

c) kidolgozni a termőhelyhez igazodó eljárások tudományosan megalapozott azon rendszerét, amely a homok és homokosvályog talajok leghatásosabb hasznosítását biztosítja a mezőgazdasági termelés számára;

Teraszos öntözéses erdősítés Volgográd zöldövezetében

d) kidolgozni a homoktalajok alapvető meliorációs módszereit, amelyek szőlők, gyümölcsösök telepítésével, ipari növények és zöldség termelésével kapcsolatosak; tanulmányozni az agrotechnikának termőhelyenkénti sajátosságait és kiválasztani a legtermékenyebb fagy- és szárazságtűrő fajtákat;

e) széles körben kiterjeszteni a kutatásokat a homoki legelők felhasználása és megjavítása terén, kidolgozni az eljárásokat a száraz sztyep, félsivatagi és sivatagi legelők gyökeres átalakítására, különböző formájú fás és cserjés állományok, sávok, csenderesek, ligeterdők segítségével.

3. Fejlesztani a kutatásokat a vízvédelem megjavítása, a talajok hegyi eróziója, a vadpatakok szabályozása és a hegyvidéki területek termőképességének fokozása terén:

a) a legközelebbi években befejezni a kutatásokat a különböző mértékben erodált talajok és a legveszélyesebb vadpatak medencék feltárása terén, amelyeknél a meliorációs eljárások alkalmazása a legszükségesebb;

b) kiszélesíteni és elmélyíteni a kutatásokat az eróziós vadpatak keletkezési folyamatának tanulmányozása terén;

c) fokozni a hegyi erdők és alpesi rétek meliorációs hatásának tanulmányozását a vízgyűjtőkön való különböző elhelyezés mellett, kidolgozni bennük a gazdálkodás olyan módszereit, amelyekkel azok nagyfokú vízmegőrző, vízszabályozó és talajvédő szerepét biztosíthatják;

d) tökéletesíteni a meliorációs rendszert a vízkészlet megjavítása, a talajerózió és vadpatak elleni harc és a hegyi területek termőképességének fokozása terén az

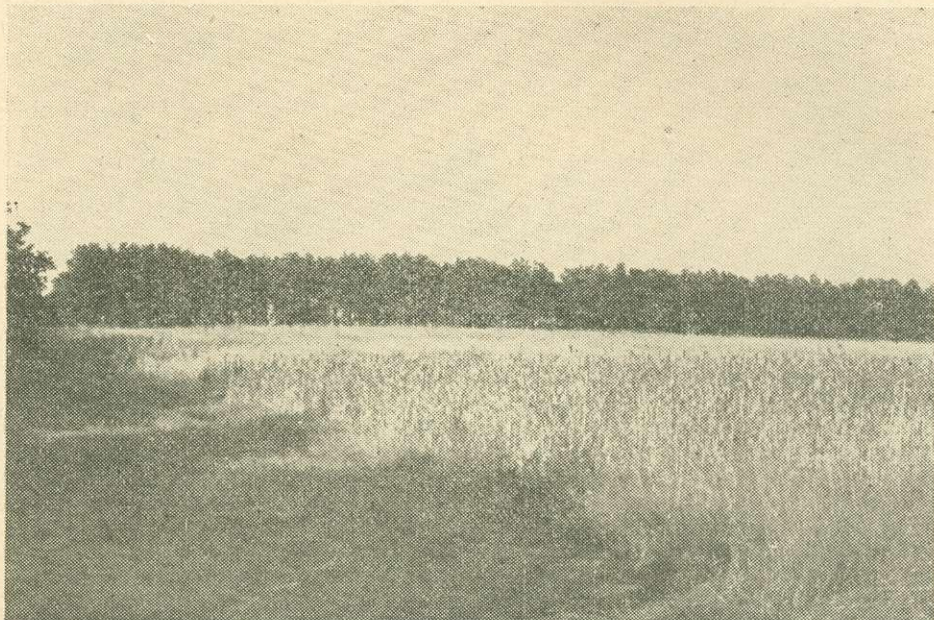
egyes országok sajátosságaihoz, az egyes vízgyűjtő medencék állapotához és a termőföldek rendeltetéséhez mérten;

e) különös figyelmet fordítani a legértékesebb erdei és gyümölcstermő fajok, valamint a hegyi lejtőkön levő kertek és szőlők telepítési agrotechnikájának kidolgozására és a fajtakérdésre.

4. Kiszélesíteni a kutatásokat a vasutak és autoutak hófűvástól való védelme, azok dekoratívvá tétele, valamint a zöldövezetek egészségügyi jelentősége terén.

5. Kiszélesíteni a kutatásokat új felszerelések és a komplex gépek kutatása terén, amelyek a védőerdősítés létesítési és fenntartási folyamatainak teljes gépesítését és automatizálását biztosítják.

6. Elmélyíteni és új kutatási módszereket kidolgozni a természeti tájankénti védőerdősítés ökonómiaja terén.

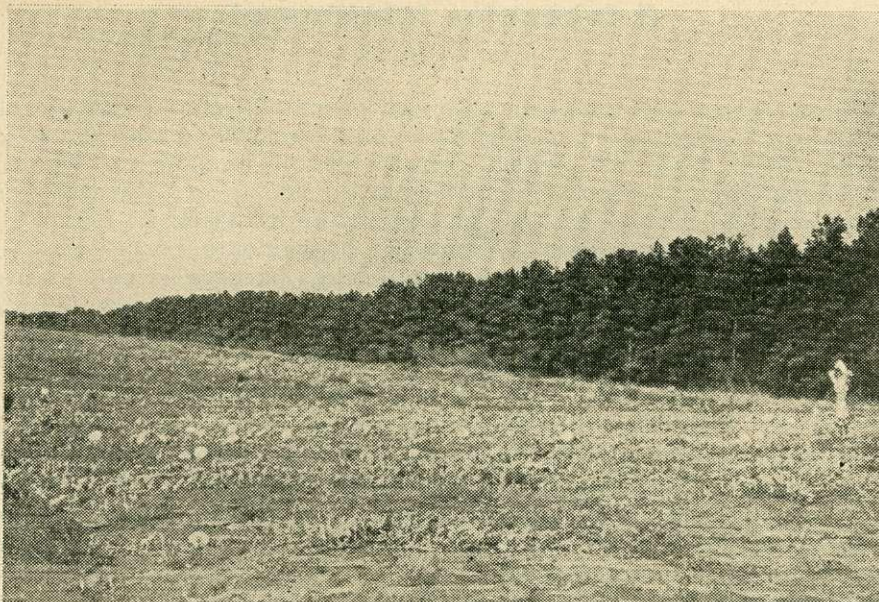

Erdefenyő-kocsányostölgy elegyes mezővédő erdősáv az oblivszki kísérleti állomás mezőin

7. Jobban koordinálni azokat a kutatómunkákat, amelyeket a szocialista tábor országai a védőerdősítés, hegyi meliorációs, a homok megkötése és hasznosítása, a talajerózió elleni harc terén végeznek, a tématervek, programok és módszertanok rendszeres cseréje, nemzetközi konferenciák összehívása és tudományos munkák ki-cserélése útján; ezzel a feladattal a VNIALMI-t kell megbízni.

8. Javasolni a tudományos intézeteknek és főiskoláknak, hogy szervezzenek széleskörű propaganda-munkát a védőerdősítés érdekében kísérleti területek létrehozása útján a szocialista tábor országainak gazdaságaiban és a Szovjetunió kísérleti bemutató kolchozaiban, szovchozaiban és erdőgazdaságaiban.

Az előadások után, valamennyi napon a késő délutáni órákban kisebb kirándulásokon vettünk részt. Így az első napon meglátogattuk a volgográdi vízierőművet, megismerkedtünk a vízierőmű környékének fásítási kérdéseivel, valamint Volgográd város nevezetességeivel. A következő délután a VNIALMI kísérleti gazdaságot látogattuk meg, ahol bemutatták az erózió elleni védekezés módszereit, az öntözéses gyümölcsstermesztést, az öntözéses kísérleti erdősávokat, valamint az intézet gépesítési osztályának két kísérleti gépét. Az egyik szerkezet az egyenletes szántásmélység megtartására szolgál dombvidéki viszonyok között, a másik sorközi ápoló gép volt. A harmadik délután a volgográdi bemutató erdőmeliorációs állomást látogattuk meg, ahol a teraszos gyümölcsösök és erdősítések kérdéseivel foglalkoztunk. Meglátogattuk és tiszteletünket fejeztük ki a Mamajev-Kurgan hegy védelmében el-esett szovjet hősök emlékműve előtt.

Bőséges a dinnyetermés az erdősávok védelmében az oblivszki kísérleti állomáson

Ugyancsak egy délutáni program keretében bemutatták a Volga—Don csatornát és annak fásítását.

Az előadások elhangzása és a vita befejezése után háromnapos tanulmányi kiránduláson vettünk részt a kutató intézet oblivszki kísérleti állomásán (rosztovi kerület). A mintegy 9000 ha területű kísérleti állomás a Don déli folyásának homokterületén fekszik. Az állomást 1905-ben létesítették és az az irodalomban a „Csernisevszki kísérleti erdészet” néven jól ismert. Az erdősítéseket először a jobb talajokon végezték, a rosszabb talajokon pedig később kulisszás erdőtelepítéseket hajtottak végre. Az állomás 1926 óta foglalkozik a homokterületek komplex hasznosításával. Négy fontos kutatási témájuk van:

- a) Az erdeifenyő telepítési és állományápolási módszereinek kidolgozása a homokterületeken.
- b) Vegyszeres gyomirtás.
- c) A homokterületek gyümölcsesl és szőlővel való hasznosítása.
- d) A homokterületek mezőgazdasági hasznosítása.

A 9000 ha területből ma már több mint 1300 ha-t foglalnak el az erdőállományok és erdősávok.

A területen az éghajlati és termőhelyi adottságok rendkívül kedvezőtlenek, hiszen az évi csapadék nem éri el a 350 mm-t. Az alkalmazott módszerek ennek megfelelően alakulnak. A mezőgazdaságban pl. a következő vetésforgót kísérletezték ki: 4 éven keresztül évelő fű, majd dinnye, rozs, 1 éves fű, 1 év fekete- vagy zöld ugar, ezt követően rozs, majd ismétlődik. Mind a mezőgazdasági termelésnél, mind az erdőtelepítéseknél a mély talajforgatás adja a legjobb eredményt. Az erdei fafajok közül az erdeifenyő, jobb homoki termőhelyeken pedig a kocsányostölgyvel elegyes erdeifenyő állományok a legmegfelelőbbek.

A tudományos ülészakon elhangzott előadások az intézet vezetőinek közlése szerint a közeljövőben nyomtatásban megjelennek, így azok részletes ismertetésére nem térek ki.

Végezetül megjegyzem, hogy a Nemzetközi Tudományos Módszertani Értekezlet jól szolgálta a baráti országok kutatóinak tapasztalatcseréjét, a kutatásban alkalmazott módszerek egységesítését s nagy segítséget nyújt számunkra is az e téren előttünk álló feladataink megoldásában.